

AVILÁG

Előfizetési ára postán szállítva vállalatoknak és pénzintézeteknek 1000 Lei.

Egyes szám ára 2 Lei.

Felelős szerkesztő: DR. PAP TIBOR.

Kiadóhivatal: Polonyi Albert & Co.

Cluj, Minorililor 1.

Törvényszéki lajstromzási szám: 53. — (Dosar No. 3814, Tr. b. Cluj.)

Megjelenik vasárnap reggel.

Három történelmi név

Hitler, Hodzsa és Heilein izgalmas harcban három hete vonaglik a világ, amelynél sorsdöntőbb nem volt a világháború óta. A játék két párbajvivője a harcok és párbajok mindig azonos sorsára jutott: egyik oldalon a mámoros diadal, másik oldalon a csalódás keserű érzése. A mellékszerzők, akik nem tartoznak a cseh, vagy a német néphez, lélegeztetvisszafojtva veszik tudomásul a hirt, hogy a háború rémét Old Chamberlain sem tudta elmulasztani.

Tárgyalagos ítéletre nézve a megoldást, mindenki elismeri, hogy az egyetemes világnak a béke meghoztatására és megszilárdítására van szüksége és ezt a célt jobban, áldozatkészebben nem lehet szolgálni, mint azt az angol és francia diplomácia tette. Ha természetes lett volna, hogy mindez úgy következzen be, ahogy bekövetkezett ez az érdem nem volna nagy. De tudjuk, milyen utat kellett megfutni az angol demokráciának és a francia kőpolitikának addig, amíg a hozott határozathoz jutott és ebben a lelki átalakulásban van az az áldozat, amelyet a békéért hoztak és amit még a hozniok kell a jövőben, hogy a diplomáciai egyensúlyt fenntarthatassák.

A demokrácia szervezetlenségéből folyó legsúlyosabb következmény, hogy a visszavonulási terepen két legnagyobb ellensége: fascizmus és a bolsevizmus osztozkodik. Tehát a visszavonulás csak ideig-óráig biztosítja a békét, mert a demokratikus államformák után még mindig marad két erős ellenfél, melyek összecsapása el fogja hozni azt a borzalmat, amelyet a demokrácia rendszere saját élete árán is elődáz.

Előrelátható, hogy a legutóbbi hónapok eseménye, Csehszlovákia politikai összetétele nem maradhat az, ami eddig volt. A polgári demokráciába vetett fanatikus hit megdőlt és a közvélemény új politikai megélési formát fog választani. A legutóbbi hat hét mozgóképességű felvétel volt, amelynek tanulságait önmagunknak feidolgozva, kétségünk nem maradhat a totális világnézett terjedése iránt. Ezt a közzel egy évtizede tartó terjeszkedést csak szívós és következetes ellenállással lehetett volna talán megőrizni de a jobboldali politikai iskola nemcsak a maga teóriáit ismeri, hanem beelát a másik fél kártyáiba és biztonságérzettel viszi a játékot a nyereségig. Lehet az esemény jelentőségét lekicsinyíteni, lehet beszélni arról, hogy a Szudétákban csupán határrevízió lesz, lehet dolgokat könnyen, vagy súlyos felfogással megítélni, de nem lehet a lényeg eltagadni.

Miért maradtak el a budapesti lapok és folyóiratok?

Dr. Darvas Simi valutaspekulációja kellemetlen helyzetbe hozta a magyarországi kiadókat — A Színházi Élet terjesztését Ince Sándor megvonta Darvastól, aki most Londonban „üdül” míg tisztázódik valuta ügye — Egy telefonbeszélgetés 5700 lei.

(Cluj-Kolozsvár.) Mint köztudomásu, az elmúlt hét elejétől nem érkeznek be Romániába a magyarországi lapok és folyóiratok. A magyar sajtótermékek elmaradását annak tulajdonította a nagyközönség, mert háborús légkör uralta Európát, feltételezte, hogy bizonyos kormányintézkedés történt a külföldi lapok behozatalát illetően.

Az elmúlt hét végén derült ki, hogy a magyar sajtótermékek elmaradásának egészen más okai vannak.

Súlyos deviza visszaélések miatt maradtak el a magyar lapok és folyóiratok.

Mint ugyancsak köztudomásu, dr. Darvas Simi, volt cluji, jelenleg oradeai hírlapterjesztő devizatüzeltei akasztották meg a magyar lapok behozatalát.

Ki az a Darvas Simi?

Aki nem ismerné, ismerje meg. Rövid életrajzot adunk róla.

Darvas Simi egy magyarországi emigráns újságíró. Amikor a kommun után — viselt dolgaiért — Romániába menekült, Kolozsváron ültette fel tanyáját. A Keleti Újságnál kapott alkalmazást mindaddig, amíg a mai rendszerváltozás ott be nem következett, amikor is kitisztították az emigránsok t. ennek a vezető magyar lapnak a szerkesztőségéből.

Az üzletek iránt erős érzéssel bíró dr. Darvas Simi kenyérkereset után nézett és talált is csakhamar. Nem kenyeret, hanem kalácsot, amiben budapesti volt kollégái, már t. i. a destruktív rész, alaposan támogatott. Megszerezte a Pallas hírlapiroda tulajdonjogát, amit egy Romániából kitiltott másik destruktív újságíró, bizonyos Faragó Simi al pitott.

Darvas ügyes embernek bizonyult a lapterjesztés terén, mert az ő vezetése alatt indult meg Magyarországról a napilapok és folyóiratok özönlése. Az üzlet fényesen beindult, aminek látható jele lett a többek között

egy budapesti négyemeletes palota.

Ez a kis hohem fiúcska egyszerre csak két kézzel szórta az obulusokat, a pesti kiadók pedig lapfejedelmek tekintették és kijárták a magya kormányánál, hogy felejtődjön el a kommun idején elkövetett minden bűne,

töröljék a fekete listáról.

Ez meg is történt. Darvas Simi beutazhatott Magyarországra, sőt azt is kijárták kollégái, hogy

magyar utlevelet is kapott, bár zsebében egy Nansen-utlevél is volt.

Simi használta mind a kettőt mindaddig, amíg egy napon leleplezték, be is vonták mind a két utlevelét, de csakhamar rendbehozta ezt a kis differenciát is. Hajaszála sem görbült meg, azután pedig tovább vezethette zavaros kis üzleteit. Mert hogy tisztességes uton nehéz milliókat szerezni, ahhoz nem férhet szó. Már pedig Darvas könnyen szerezte a milliókat. Hogyan? Az kapcsolatban áll a magyarországi lapok elmaradásának okaival is, amiről az alábbiakban ismertetünk:

Egy kisdeviza differencia és semmi más

A külföldi lapok és folyóiratok behozatalával kapcsolatosan dr. Darvas Siminek jogos devizaigénylései voltak. A Nemzeti Bank minden esetben utalta Darvas Siminek azt a devizamennyiséget, amit a lapok behozatalával járó üzleti élet megkívánt. Soha még csak gyanu sem merült fel, hogy ezen az uton milliókat lehet „keresni”, ha visszaélni akar azzal egy ilyen devizajogosult.

Az évek óta tartó devizakorlátozás pedig egy olyan lehetőséget biztosított Darvasnak a magas régiókba ivelő gazdagodás felé,

amihez képest a Grosz—Cagero-

féle devizacsaldás csak kismiska volt.

Budapesten ellenőrizhetetlenül adtak neki destruktív pajtásai, mert ezekből bőven akad Budapesten, olyan igazoló irásokat, amelyekkel becsaphatta a Nemzeti Bankot. Soha nem ellenőrizhette senki és szabadon operálhatt éveken át, míg végre elcsuszott, mint mondani szokás, egy dióhéjon.

Egy eset, ami fényt vet Darvas minden üzelméire

Darvas Simi nemrégén összevásárolt potó máron Budapesten 15 ezer darab régi, lomtárba került ugynevezett „Pengős regényt”. Ezeket a könyveket Romániába hozta és a felmutatott szabályszerű igazoló iratok a'apján

15.000 pengő devizakiutalást kért a Nemzeti Banktól,

amit meg is kapott, még pedig a hivatalos deviza árfolyamon 25 lejért. (Szabad forgalomban 34 lej volt az ára.)

Tessék most elképzelni ezt a kis üzletet. A bemutatott számlák hamissak voltak, mert ő nem 15.00 pengőért, hanem potom pár száz pengőért vette meg ezeket a makulaturaként eladott könyveket és ráadásul a devizadifferencián is horribilis összeget keresett, vagyis legalább 100.000 lejt.

Hol vannak a rengeteg többi dolgai, a csaknem kétszázféle külföldi, általa forgalomba hozott kiadványokból bizonyára ehhez hasonló módon igényelt devizadifferenciák?

Feljelentik Darvast valuta kihágásért

Ugy látszik, valaki ismerte ezeket a machinációkat és feljelentést tett Darvas ellen valuta-kihágás miatt. A vizsgálat meg is indult ellene, mire Darvas ellógott Angliába — nyaralni, hi z ez esetben nemcsak a romániai hatóságokkal, de a magyar hatóságokkal is meggyúlt a baja. Ha itthon marad, talán már pihenne is babérain valahol zártkörű társaságban.

Egyelőre az történt, hogy a „Slova”, ahogy ma hívják lapterjesztő vállalatát,

nem kaphat deviza átutalást.

Ha pedig nem kap átutalást, nem fizetheti a pesti lapkiadónál fennálló tartozásokat. Ez pedig sérti a pesti kiadók üzleti érdekeit, miért is nem hajlandók addig Romániába, a Darvas lapterjesztő vállalatának küldeni egy újságot sem, amíg Darvas nem rendezi ezt a kérdést.

Tehát nem politikai okok miatt maradtak el a buda-

pesti lapok, hanem Darvas Simi devizaüzletei miatt.

Incze Sándor Romániába jött, hogy új lapterjesztőnek adja át a „Szinházi Élet” terjesztését

Amíg a többi magyar sajtótermék — egyelőre — csak sztrájkolnak Darvassal szemben, addig Incze Sándor, a „Szinházi Élet” szerkesztője személyesen utazott Romániába, hogy sürgősen rendezze lapjának ügyét,

*mert csaknem 2 millió követő-
lése van Darvasnál,*

miért is megvonta megbízását a Darvas-féle lapterjesztő vállalatától. A romániai képviselőket egy bucuresti cégre ruházta, amit telefonon adott tudomására Darvasnak. Ez a beszállítás 5700 lejbe került. Remélhetőleg feleszmélnek a pesti kiadók arra, hogy ez a romániai bizományos mint élt eddig is vissza bizalmukkal. Mert, hogy becsapta őket is olyan tételek áthárításával, ami a valóságban nem áll fent, az bizonyos. Két bört huzott le Darvas Simi ur egy rókáról: egyet a kiadókról,

egyet a valutaspekulációval az államról.

Mint értesültünk, a magyar hatóságok erőlyes vizsgálatot indítottak ebben a kérdésben és így valószínűleg még érdekes fordulatok lehetnek ennek az ügynek.

Cukorbeteg!

A külföldön is elismert
**Dr. SENFTNER-féle
diabetikus kenyér**

liszt és mindenféle tészta
CLUJON, S'r. Iorga 11. alatt a

DIABET

Romániai főlerakathál kaphatók. Kérjen ismertetőt!! ▽
Vidékre postai szétküldés.

Dr. Horváth József kvestort Szamos-tartomány rendőrségi vezér- felügyelőjévé nevezték ki

Dr. Horváth József kolozsvári rendőrkvestort Hanzu Alexandru tábornok, Szamostartomány király székartójának előterjesztésére Călinescu belügyminiszter a Szamos-tartomány rendőrségi vezérfelügyelőjévé nevezte ki. Az újonnan kinevezett vezérfelügyelőt Hanzu királyi székartó csütörtökön iktatta be hivatalába.

Horváth rendőrkvestor távozásával egyelőre még nem lehet tudni, hogy ki veszi át a kolozsvári rendőrség vezetését. Az új rendőrségi vezérfelügyelő a következőket nyilatkozta:

— Nem könnyű szívvel válok meg eddigi működési helyemtől. Rövid működésem alatt úgy a többségi, mint a kisebbségi lakosság között nem csak a törvényes rendet, nyugalmat és a békét igyekeztem biztosítani, hanem a megértés útját is egyengettem. Ugyanezek az elvek fognak vezérelni új hivatalomban is. Örködni fogok a törvény szigorú, de megértő alkalmazása fölött. Viszont nem fogok megengedni semmi hivatali tulkapást, vagy a polgárok felesleges és indokolatlan zaklatását.

A Bucoveanu-perben elrendelték a valódiság bizonyítását

A kolozsvári törvényszék szerdán tárgyalta a „Gazeta” című kolozsvári lap és Bucoveanu volt képviselő sajtóperét.

Annak idején ugyanis Sortan Virgil dr. városi tisztviselő a „Gazeta” hasábjain sorozatos cikkeiben azt írta Bucoveanuról, aki a mővidéki „Motul” szövetkezet elnöke volt, hogy bukovinai zsidó származású és a szövetkezet pénztárából 20 millió lej

sikkasztott.

A tárgyalás során Sortan Virgil dr. védője kérte a bizonyítási eljárás elrendelését és bejelentette, hogy 20 olyan tanut hoz, akik bebizonyítják, hogy Bucoveanu képviselő valóban 20 millió lej sikkasztott. A bíróság elfogadta a védőügyvéd kérését, elnapolta a tárgyalást és egyben elrendelte a tanúk beidézését.

Kun Mátyás Fia R. T.

Cluj, Calea Marechal Foch. No. 2.

Négy nemzedék évszázados tapasztalatait egyesítve, modern technikai berendezéssel és dusan felszerelt raktárral állunk nagyrabecsült megrendelőink szolgálatára.

Speciálisták vagyunk: acélárunkban, látszerészethben, borotva-köszörülésben, orvosi műszerek javításában

Prima alpaca evőeszközök feltűnő olcsó áron

Bornemisa Sebastian, volt államtitkár lett újból Kolozsvár polgármestere

Bornemisa Sebastian volt államtitkár nevezte ki a kormány Kolozsvár új polgármesterévé. Bornemisa néhány évvel ezelőtt már betöltötte ezt az állást s akkori működése teljes megelégedést váltott ki a polgárság körében.

Amíg Kolozsvárnak választott tanácsa volt, őt az ellenzék jobboldali padjaiban láttuk s így nem a legbiztosabb auspiciumokkal fogadta a város kisebbségi lakossága a Iorga-kormány idején nyert első alpolgármesteri kinevezését. Néhány heti hivatali működése után azonban az összes aggodalmak eloszlottak, mert kiderült, hogy a szélső jobboldali padokból kikerült polgármester rendkívül igazságos, türelmes és megértő politikát folytat e felelősségteljes posztján a kisebbségekkel szemben.

Példamutató, mindennel törődő és a tisztviselőit ellenőrző igazi vezetője lett a város adminisztrációjának.

Fáradtságot nem ismerve igyekezett minden jelentősebb ügyet személyesen megvizsgálni és elintézni. Nem hagyta magát befolyásolni még a magasabb rangú tisztviselőktől sem, ha úgy érezte, hogy azok nem informálták őt kellőképpen.

A néhány hónapos polgármesteri működésével még az ellenfeleit is lefegyverezte.

Egyik uszágiró kollégánk, aki a választott tanács egyik nagygyűlésén élesen szembe került vele s azután sokáig ellenlábasa is volt, néhány hónapi polgármesteri működése után a legteljesebb elismeréssel nyilatkozott róla.

A magunk részéről pedig csak

azt mondjuk: Polgármester ur, úgy és ott folytassa, ahol és ahogy néhány évvel ezelőtt abbahagyta.

Az alpolgármesterré kinevezett Popa Adrián is ismeri Kolozsvár közönsége. Hosszabb ideig volt Kolozsmegye prefektusa s működése alatt osztatlan elismerést szerzett magának.

Távozása után kellemes emléket hagyott a város kisebbségi lakosságának szívében, mert tisztsége alatt megértő bánás módot tanusított az alá rendelt lakossággal.

Hisszük, hogy az a kellemes benyomás, melyet első megbízatása alatt nyertünk róla, a jövőben még gyarapodni fog. (Dr. P.)

A VILÁG

minden tőzsdében kapható.

Fülöp Ferenc

viz- és villanyszerelési vállalata

C L U J

Strada Bratianu No. 27

Viz- és villanyszerelési munkálatokat a legpontosabban és legolcsóbban készít

Sok olyan embert sujt az állampolgári rendelet-törvény, akik már 1918 előtt az országban éltek

(București.) Rendelet-törvény látott napvilágot nemrégiben, amely a zsidóságra elrendelt ellenőrzés második lépését jelenti. A rendelet-törvény az idegenek ellenőrzéséről szóló törvény rendelkezései alá helyezi mindazokat, akiket végső fokon, vagy jogerősen töröltek az állampolgárok névjegyzékéből. Ezek egy részének három hónapos, más részének egy éves tartózkodási engedélyt engedélyez a törvény, amely eképpen emberségesnek is mondható, hiszen nem rendeli el a névjegyzékéből főleg formai okokból törölt zsidók tízezreinek azonnali kiutasítását az országból. De nem kevésbé igaz az is, hogy ez a rendelet-törvény két csoportba osztja a romániai zsidóságot. Az egyik csoport a törvény folytán kizáratik mindazon foglalkozási ágakból, amelyeket az állampolgárok részére tartottak fenn, többek között a kereskedelemről.

A romániai zsidóság történetében emlékeztető időpontot ír be ez a rendelet-törvény, amellyel kapcsolatosan dr. Fisscher József, volt országgyűlési képviselő a következőket mondotta:

— Az állampolgárság felülvizsgálásáról szóló törvény alapföndolata az volt, hogy

kizárja a román állampolgárság jogaiból azokat, akik az

egyesülés után jöttek be Románia területére,

itt tehát nem szerezhettek állampolgárságot a békeszerződések rendelkezései értelmében. Ha a revíziós eljárás során tényleg csak azokat törölték volna az állampolgársági névjegyzékéből, akik ebbe a csoportba esnek, ez ellen senki sem tenne ellenvetést.

A valóság azonban egészen más. A törvény és végrehajtási utasítása

rövid határidőhöz és szigorú formákhoz kötötte a szükséges iratok letételét.

Emiatt az állampolgársági jegyzékéből töröltek tekintélyes része éppen azok sorából került ki, akik

már 1918 előtt megszerezték a községi illetőséget,

tehát úgy a békeszerződés, mint az 1924. évi állampolgársági törvény értelmében teljes jogu román állampolgárnak tekintendők. Sok érdekelt nem szerezhette be az iratait azért, mert a hatóságok a hátralékos adó teljes kifizetését kérték, mielőtt az igazoló iratokat kiszolgáltatták volna.

Basarabiában igen jelentékeny azoknak a száma, akik nem tudták fedezni az iratok beszerzésével járó költségeket és ezért meg se kísérelték irataik beszerzését. De számos ilyen eset van Erdély, Bánság és Bukovina területén is.

HIREK

APPONYI

Szobrot fognak emelni Genfben Apponyi Albertnek, szaradunk nagy magyar államférfiának, aki oly csodálatos emelkedettséggel képviselte nemzetét a világ tárgyalóasztalainál, hogy kérdéseinek szempontjainak és szavának különleges jelentőséget tudott biztosítani.

Szárnyaló beszédét önfeledten figyelték azokban a termekben amelyek falai megszokták, hogy a világ legragyogóbb és legképzettebb szónokainak szavait verjék vissza. bámulatra ragadta még ellenfeleit is. Ellenfeleit, akik szembenálló ügyért küzdöttek — sosem ellenségeit, mert ellenségei nem voltak. Titulescu, amikor szemben állt vele, többször melegen gratulált a nemes ellenfélnek.

Ha most szobra fog állni Genfben, a nyugalmas tó partján' utánunk jövő nemzedékek szemébe fog tekinteni ércben, vagy kőben megörökített alakja azzal a lelkes pillantással, mely eszméit a mondatok külső hűvelye és formája nélkül is érzékeltetni tudta. Hazájában talán még nem gondoltak félhivatalos és negyedilletékes tényezők arra sem, hogy kövessék Genfben Apponyi emlékeztetének megbecsülésében nem hogy megelőzzék. Az emlékmű alkotásoknak ebben a dustemesű korszakában, mikor a hatalom olyan részesei, kiknek nevére sem emlékszik telépésük után néhány hónappal a közvélemény, domborműben márványban, oldalról és szemközt, bronzból, vagy olajban diszlenek mindenfelé, Apponyi alakja még nem áll talapzaton.

Ámbár... lehetséges, hogy így van jól. Neki nincsen szüksége sem szobornak, sem festményre ahhoz, hogy tovább éljen a földi léténél. Mert ő, aki szikrázó tehetséggel, semmi kérdéssel, de szédítő tudással elismerést nem keresve, de nemzetének szerve az egész emberiség ügyét szolgálta.

— Szeptember 29-re halasztották a légvédelmi gyakorlatokat. A légügyi minisztérium e szeptember 22-re kitűzött légvédelmi gyakorlatokat szeptember 29-ikére halasztotta el. A légvédelmi gyakorlatokra ugyanazok az intézkedések érvényesek, mint amelyeket eddig rendeltek el a hatóságok.

— Vaiszlóvits Emil nagyváradi szállodatu'ajdonos ismeretes nemzetgyalázási perét tárgyalta pénteken délelőtt a Kolozsvári katonai törvényszék. A bíróság a királyi himnusszal szembenitizteletlen magatartása miatt bűnösnek találta Vaiszlóvitsot, akit 1 évi börtönre, 20 ezer lej pénzbüntetésre és 10 ezer lej perköltség megfizetésre ítélte. Vaiszlóvitsot az ítélet kihirdetése után azonnal letartóztaták.

— A gépkocsik elé vetette magát az ittas szűcs. Különös utcai botrány foglalkoztatta a brassói bünyügyi hatóságokat. Fejér László Vasile Lucaci-utca 30. szám alatti szűcs alaposan berugott. Az elfogyasztott szeszes italok hatása alatt sorra belekötött a járőrökbe, akiket bántalmazott. Azután azt a tréfát eszelte ki a virágos kedvű szűcs, hogy az uttesten haladó gépkocsik elé vetette magát és csak a gépkocsivezetők küllőös ügyességének köszönhető, hogy ép bőrrel uszta meg a kalandot. Végül is a szolgálatos rendőrszem tette ártalmatlanná a szűcsöt, aki ellen a rendőrség megindította az eljárást.

Az iskolai év kezdetén

Olcsón árusítjuk mindazt, ami gyermekének az iskolai, intézeti előírás szerint szüksége van!

Intézeti és iskolai

pepita szövetek, sötétkék cheviot kaka szövetek, ágy és fehérnemű vásznak, paplanok és pokrócok 3 részes matrácok, pyjama flanelek nagy választékban!

SZABÓ JENŐ R. T. Cluj, Cal. Reg. 5. Ferdinand No. 5.

Gyors tempóban épül a „Sora“-áruház

Suttogás az Unitárius-egyház gazdasági politikája körül

(Cluj-Kolozsvár.) A Kossuth Lajos-utcai unitáriusok telkén gyors tempóban emelkedik ki a földből az a négyemeletesnek ígérkező hatalmas épület, amelynek rendeltetése lesz befogadni a prágai „Sora S. A.“ áruháznak kolozsvári fiókját.

Ha a kolozsvári kereskedelem nem silynén a mai rettenetes gazdasági válságot, amennyiben hiány volna az ipari és másnemű cikkekben, örülni kellene ennek a hatalmas lendületű áruháznak. A jelen helyzetben azonban bizonyos aggodással tekintünk a cseh áruk kolozsvári beözönlése elé, dacára annak, hogy meg vagyunk győződve arról is, hogy ez a hatalmas anyagiakkal rendelkező vállalat nem fogja sokáig boldogítani a kolozsváriakat. Az itteni szolid kereskedelemhez szokott vásárló közönségre nem számíthat.

Ugy látszik, ezt megérezte már a központi igazgatóság is, mert merész szerződési feltételeit önkényesen redukálni akarja.

Mint hírlik

a négyemeletes palotából — egyelőre — csak kétemeletes lesz.

Ebben az évben nem építik fel mind a négy emeletet, csak később, ha rentabilis lesz a Sora-áruház.

Az unitárius egyház bár tiltakozik ez ellen a szerződés megszegés ellen, a Sora hajthatatlan. Nem akarja felépíteni a kétemeletet, csak

majd akkor, ha azt jónak látja.

Miután pedig a Sora sorsa Kolozsváron bizonytalan, előre láthatólag sohasem építi fel a másik két emeletet.

Az unitárius hívek most azt kérdezik egymástól:

— Mi szüksége volt az egyháznak arra, hogy leromboljon három házat, amelyek szép jövedelmet hoztak? De ha modern épületekkel akarták gazdagítani a várost, miért nem épített maga az egyház oda egy hatalmas bérpalotát. Pénze van bőven, hisz több mellékutcaban épített és épít ma is bérházakat.

— A Sora-val kötött üzlet káros az egyháza, mert ha a Sora átadja az épületet valamikor, mit kezd vele az egyház? At kell majd építtetni, ami a mai betonépítkezés mellett szinte lehetetlen lesz, így nem hozza be még a régi ócska házak bérjövödelmét sem.

Ebből is világosan látszik, hogy a mai gazdasági intézőség nem áll feladata magaslatán. Ezt suttogják a hívek a többi új bérházak építésénél is. Mellőzték az unitárius vállalkozót és építőt. A drágább ajánlkozót tartották érdemesnek a kivitelezésre, sőt — úgy hírlik — hogy a drágább ajánlkozó kártalanította az olcsóbb ajánlattevőt.

Szóval: rend van az új éra alatt. A hívek most nem zugolódnak, csak suttognak. Ez pedig rosszabb a nyílt támadásnál.

SZINHÁZ

Krémer Manci az új primadonna

Mint jó helyről értesülünk, Soly mosán Magda olaszországi autó balesete nagyon szomorúan végződött, mert a népszerű primadonna ebben a sziniszezonban, talán a jövőben sem léphet színpadra. A súlyos gerinctörés nem igen gyógyul meg nyom nélkül, hosszas utókurára lesz szükség, miért is a Thália igazgatósága új primadonnáról gondoskodott. Leszerződött Krémer Mancit

kezdő színésznőt, aki — mint mondják — elragadó, bájos jelenség és habár mint színésznő, nem rendelkezik azzal a rutinnal, mint elődje Soly mosán Magda, remélhető, hogy csakhamar a közönség kedvence lesz. —i.

Három havi szünet után Temesváron kezdett játszani színtársulatunk

A magyar színtársulat érthetetlen okokból három és fél hónap óta Kolozsváron nem tart előadást. A brassói vendég szereplés után az igazgatóság feloszlatta a társulatot és amint értesülünk Kolozsváron úgy október

közepe felé fognak az előadások megkezdődni. Ez a hosszú szünet példátlan Kolozsvár színház történetében, sőt erre elfogadható magyarázatot még az igazgatóság sem tudna adni. Ugy látszik, mindez azért történt, mert a társulat tagjai és az igazgatóság között Brassóban differencia támadt a kolozsvári szabadtéri előadásokat illetően. Akárhogyan álljon a kérdés, három és fél hónapig nem lett volna szabad Kolozsváron szünetelni. Két okból: először, mert az ilyen rettenetesen hosszú szünet elsoktatja a színházról a közönséget, másodsor pedig azért, mert közel száz kísémbereknek kellett koplalni három hónapon át.

Egyébként a színtársulat most Temesváron játszik nagy erkölcsi és anyagi siker mellett. —i.

Mozik műsora:

CAPITOL MOZGÓ: Premier! Világláger! Az éjjeli menedékhely. Gorkij Maxim örökbecsű regénye filmen. Rendezte: Ju Renoir. Főszereplők: Jean Gubi., Suzy Prim, I. Sokoloff.

EDISON MOZGÓ: Szenzációs film-remek műsora: I. Buffalo Bill, a kalandorfilmek királya. Jön: Nők az éjszakában. Csak felnőtteknek.

ROYAL MOZGÓ: Csak az este 9 órai előadáson kerül bemutatásra Alice Faye ragyogó vígjátéka: Sally, Iran és Mery, Shirley Temple legszebb filmje: Heydi.

SELECT MOZGÓ: La Habanera. Eredeti felvételek Teneriffa-ról. Fősz.: Zarah Leander.

URÁNIA MOZGÓ: A fegyencsízget titka. Izgalmas kalandor dráma. Fősz.: Anna Scheridan és John Littel.

Négy tagu tanácsra kell bizni az újságíró szervezet ügyeinek intézését

Legutóbbi lapszámunkban foglalkoztunk a kolozsvári újságíró szindikátus helyzetével. Most megadjuk azt a módozatot is, ahogyan leggyorsabban és legegyszerűbben meg lehet oldani a kérdést.

Válasszunk egy 3—4 tagból álló ügyvezető tanácsot és egyben szüntessünk meg minden címet, mert ez csak egyenletlenséget okoz és lehetetlenné teszi a kibontakozást. Olyan négy embert hozunk össze, akik igazán dolgozni akarnak s akik ne legyenek egymásnak alárendelve, hanem egyenlő ranggal és címmel megosztanak egymás közt a teendőket. Ez a tanács pedig munkájáról, illetve lerveiről előzetesen informálná a havonta összehívott taggyűlést.

Azt hisszük ez egy egyszerű és célravezető megoldás. Várjuk tehát a választások megejtésére a taggyűlés sürgős összehívását.

A „PARC“

szanatorium gyógyfürdője bevezette a valódi pöstyéni iszapfürdőt, specialis pöstyéni berendezéssel. Teljes pöstyéni fürdő, egész- és részpakolások mindennemű reumatikus betegségek ellen! Cluj, Calea Moşilor 64.

Ruffy Péter riportja:

Vasárnap délután ötkor kélszáz spiritishta között

Kolozsváron ötezer spiritishta temeti minden vasárnap elhibázott életét

(Cluj) (A Brassói Lapokból vettük át.) Calea Victoriei 10. Egyemeletes bérház. A bérház fehér, piszkos-fehér, a lakók szürkék. Kisemberek. Egy-szoba, konyha és fix. Vagy az sem. Ilyenkor a férfi fekszik a diványon, cigarettázik és füstöl. Az ajtó barna és kopott. Az előszobában senki. A másik szobában sem. Csak zene szűrődik ki. Táncczene. Régi hanglemez muzsikál. „Mondja mi ragyog a szemén...” Azután nagy üres parkettes terembe nyitunk. A két pár, aki táncol, szétrebben. Megáll a taktus, avatatlanul szóló idegen tekintet vetül felém: „Nem, nincs itt...” Talán a másik folyosón... Kilépünk a

tánciskolából. Még utánunk jön egy szőke kis csibe, fontoskodik és becsukja az ajtót. Azután kacagás bent. Ezek is szektások. Tangók ritmusa, lépések zaja, könnyű taktusok és lágy mosoly az istenük. A második folyosó üres. A folyosó végén barna ajtó. Nincs felírás rajta. Benyitunk. Kis előszobába, fehérre meszelt falak között emberek szorongnak. Az előszobából terembe vezet az út. A teremben szemben emelvény. Az emelvényen szemben lépcsőzetes padso-rok. Itt tartja szeanszeit minden va-sárnap délután 5 órakor a cluji József-kör. A spiritiszták.

József testvér engedélyével szabad az út

Nem lehet megérteni ezt a kis tömegmozgalmat, ha nem rajzolunk néhány fejet a tömeg embereiről.

Öt perc alatt, amíg a médiumra várunk tartjuk a kis fényképlencsét a fejek felé: kik járnak ide?

Ime:

Jön egy öregasszony, hárászken-dővel. Kezében biblia. Megáll. Vár. Azután egy másik asszony. Kopott, kis zergetollas kalapot visel, piros se-lyemruhát, lakkcipőt. Valakihez oda-szól: „Drágám, tudod, már nem bírok magammal...” Azután jön egy töpö-rdőtt kis anyó, a töpörődött kis anyón berakott fekete szoknya. Az anyó jön, leül, maga elé néz, azután a mennyezet felé. Közben sóhajt. Jön egy öregember is, ferencjózsefben, somfabottal, keménygallérban, simi-nyakkendővel. Rámnéz, a tekintete azt kérdi: Ki ez az idegen? Azután jön egy fiatalember, rojtos-szélű nad-rágban, kislírt szemmel, szakállal, a szemében azzal a közönnel, amely már a fáradt emberre vall, aki har-colni nem tud. Jön egy kis ember is, kis kerek kalappal, egy öreg nyug-dijas, zakóban, és egy nő, mint al-vajáró, vízenyős szemmel.

Ha egy festőnek kellene jellemezni a képet, azt mondanám: kopottak és öregek. Ha egy lélekbuvárnak: kal-lódók és szektások. Ha az újságíró-nak: magyar földönfutók.

Odajön hozzám egy öreg nő, egy

percig hallgat. Azután tovább hallgat. Csak néz.

— Bocsánat — mondom —, de engedélyem van József testvértől.

És mutatom a kis cédulát, amelyet a szellem vezetésével a médium írt le a múlt vasárnap: „Eljöhet a jövő vasárnapra. József testvér.”

A titok kinyílt, befogadtak. Ugy néznek rám, mint Isis papnőjére, akit fehér galambokkal avatnak fel. A szemük simogat, közrefognak és meg-nyitják a terembe. Öt óra. Odakün-tűz a nap, idebenn halotti csend. Csupa moribundus hangulat. A feje-ket lehajjták, a tekinteteket lesütik. Mindenki vár. Erről a pillanatról kü-lön regényt lehetne írni. Ez a feszült csend, ez a riadt várakozás, kétszáz ember eltemetett álmait meséli el. Az emelvényen hat férfi ül és egy hölgy. A médium. Az egyik férfi feláll. Ösz-szekulcsolja kezét.

— Imádkozunk.

És halkan, mormogva, rejtelmesen megindul az ima:

„Jöjjön el közénk a béke. Feltárjuk feléd lelkünket, Istenünk és kérünk add vissza nekünk az elvesztett para-dicsómot.”

És száll, zeng az ima. Közben egy asszony felzokog. A szemek lá-zasak, a kezek reszketnek. Kétszáz ember temet. Elvetélt életet, elkalló-dott sorsot, letört reményeket. Zeng, leng az ima

Selypitő Norma szelleme üzen

Azután szétválnak a kezek. Re-cseggve megszólal egy gramafon. Shubert: „Ave Mária”-ja csendül fel. Kétszáz lehajtott fejet látok a terem-ben. Kétszáz öreg fejet. Mindenki úgy érzi egyedül maradt. Senki sem szól. Egy öreg asszony szoknyájába temeti fejét, egy öreg ember a hom-lokát simítja végig.

Azután megszólal a médium:

— Viruljanak ki a rózsák a ti kereszteiteken.

Mormolva válaszol a hallgatóság:

— És a tiéden is.

A médium: Akad-e valaki, aki nem értette meg a legutóbbi közre-adott füzetemet?

Egy spiritishta: Hogyan jut el a szellem a magasabb régiókba? Ho-gya történik az inkarnáció?

A médium? Az első csoportban a szellemnek hétszer kell testet ölteni, amíg magasabb szférába léphet. Van, aki halála után azonnal megkapja új

porhüvelyét, de az is előfordul, hogy a szellem tíz, husz, ötven, sőt száz évig bolyong a semmiben, míg újra testet ölt. Minden attól függ, hogyan élt előző életében. Ha alázattal, ak-kor hamar kap új porhüvelyt. Ha gonoszul és dölyfösen, akkor sokáig bolyong.

A spiritishta: Milyen erők alakítják ki a szellemet?

A médium? Az Ősűpus, a Mentál és a Forma urai.

Médium: A szellem néha büntető formában kerül vissza az életbe.

Egy spiritishta: És ha elmenekül a földről?

Médium: Az öngyilkosokat Karmat urai kegyetlenül megbüntetik. Az elő-írt utat senki sem rövidítheti meg.

Az „interpellációk” véget érnek. Ötperces csend. Mindenki magá-ban imádkozik. Azután a médium fel áll:

— Selypitő Norma szelleme üzen.

Ezt itt nem lehet leírni, ehhez a mélységes lelki viharhoz már nem ér fel az újságíró tolla. Két asszony sirni kezd. Sokan mormolva imát züm-mögnek. Többen lihegve előrefordul-nak. Valaki zokog. Valaki átkozza magát.

A médium álomba ringatja ma-gát és egy selypitő hang beszélni kezd:

— Sándor fiam, ma van a szü-letésnapod. Édesanyád köszönt a tulvilágról.

Öszhaju, remegő férfi áll fel. A szeméből könnyek folynak, az arcán egy furcsa árnyalat, rémület és öröm egyszerre:

— Köszönöm... Köszönöm...

A szellem tovább üzen:

— Ilona lelkem, a kislányod jól érzi magát. Angyalokkal játszik a fel-legek között.

Valaki ájultan fordul ki a padból. Az asszony, akinek az üzenet szólt.

Senki sem veszi észre. Az asszony ott fecszik a földön. A haja kócosan elomlik. Öt perc múlva kinyitja sze-mét, rezeg a szempillája, feltápásko-dik és visszaül.

— Istenem... Istenem...

A szellem:

— Károly testvér, feleséged a tul-világról üzeni, hogy nagyon szeret. Károly testvér feláll és kirohan a teremből. Kint az előszobában imá-d-koni kezd.

— Áldott légy Selypitő Norma. Áldott legyen a te neved.

Igy élnek, minden vasárnap dél-után öttől nyolcig. Clujon összesen ötezer spiritishta él. Csak az egyik kört mutattuk be. Ötezer elhullott ember, ötezer desperádó sorsa ez. Hangtalanul mennek ki az utcára. Al-vajárók. Látom a tarka tömeget, öt-ezer embert, akinek nem sikerült. Minden vasárnap délután ötkor te-metik az elhibázott karriert, az em-beri gonosztságot, a megtorpanást és a közönyt. Ötezer ember ez, aki el-dobta a fegyvert, szavak vagy tettek fegyverét és békét kötött a világgal. Egyik barátom regénycíme jut az eszembe: Az elhibázottak

Házirend

Román, Magyar-nyelven kapható a Polonyi nyomdában, Str. Minoritilor 2 Ára 12 Lei.

Speciális külföldi csillár és lámpa különlegességek

Az őszi szezon legszebb és legnagyobb választéka!

TOTELECTRIC

CLUJ

Calea Regele Ferdinand 28-a sz.

Főposta mellett. Telefon 13—35.

1939. típusu rádiók beér-keztek megtekinthetők!

Mindennemű

könyvkötői

munkákat a leg-egyszerűbből a legdiszesebbig, szolid áron készít

BLAU

könyvkötészete

CLUJ

Str. Minoritilor No. 4.

Mielőtt író- számoló- vagy sokszoro-sító gépeit megjavíttatná, kérjen ajánlatot

„STANDARD”

írógép vállalatától

Cluj, Str. Regina Maria 14.

Hasznos tudnivalók az alma eltarásáról

A legújabb tudományos kísérletek megállapítása szerint: az alma a legnagyobb ellensége a krumplinak.

Matboin francia vegyész megál-lapította, hogyha almát és burgonyát tartanak egy helyiségben, kamrában vagy spáizban, a burgonya hamarosan megromlik. Ennek az egyszerű magyarázata az, hogy az alma olyan gázokat bocsát ki, melyek megölő ellenségei a krumplinak

Ezzel ellentétben, bizonyos élelmi-szercikkek jó hatással van az alma kiszálló gáza. Ha egy megkezdett befőttesüvegre helezünk egy birsal-mát, Ha egy üveg befőttest megkez-dünk és az üveg tetején, fedőgyanánt egy birsalma van elhelyezve a befőt-t nem romlik el.

A krumpliból kiszivárgó gáz ártal-mas, különösen a husneműekre. Ha a háziasszony a kamrájában fel-akaszt egy darab füstölő-hust, ami nor-mális körülmények között nem szo-kott megromlani, romlandóvá válik, ha a helyiségben jelentősebb meny-nyiségű burgonya van felhalmozva.